

2021. márciusi hírlevelünk

Márciusi hírlevelünkben a cégünknel 2018. novembere óta folyamatban lévő és ez év közepére reményeink szerint befejezhető kutatás-fejlesztési projektünkről szeretnénk kedves partnereinknek hírt adni. Cégünk alapításában és üzemeltetésében is meghatározó szerepet játszottak és játszanak a hajdani Radelkis Szövetkezet volt fejlesztőmérnökei. A LAMBDA-ELAN Kft. munkája során felmerült sok-sok alkalmazástechnikai kihívás, amellyel nap mint nap szembe kellett nézzünk rengeteg új ötletet érlelt bennünk. Ezek egy részét hivatott hasznosítani ez a fejlesztési projektünk. Most tehát újra kitört belőlünk a volt készülék-fejlesztői ambíció!

Az ion-szelektív elektródokon alapuló ún. direkt potenciometriás mérés technikák által használt elektrokémiai mérőcellák hosszúidejű stabilitását elsősorban az ion-szelektív indikátor elektródokkal szükségszerűen szembekapcsolt vonatkozási elektródok szinte folytonos potenciál csúszása korlátozza. A vonatkozási elektróddal szembeni elvárás, hogy a mintaoldat összetételétől független és ugyanakkor állandó potenciált szolgáltatson. Ez a feltétel azonban elméletileg soha sem teljesíthető, mert az indikátor elektród és a vonatkozási elektród, valamint a mintaoldat által kialakított "galvánelem" működőképességének feltétele a mintaoldat és a vonatkozási elektród belső referencia elektrolitja közötti folyamatos ioncsere. Ennek hagyományos módon egy diafragma segítségével történő biztosítása azonban azzal a következménnyel jár, hogy a mérőáram és a két különböző összetételű elektrolit közötti koncentráció gradiens okozta diffúzió eredményeként kialakuló folyamatos ion-transzport szükségszerűen fokozatosan megváltoztatja a vonatkozási elektród belső referencia elektrolitjának összetételét. Ez pedig elkerülhetetlenül potenciál csúszást, tehát mérési hibát okoz, amelyet hagyományosan csak a mérőcella ismert összetételű standard oldatokkal történő újrainlesztése (kalibrálása) küszöbölheti ki. Mindkét a projekt által hasznosított találmányunk célja az ebből az elektro-analitikában közismert jelenségből származó mérési hibák mérés közbeni kiküszöbölése.

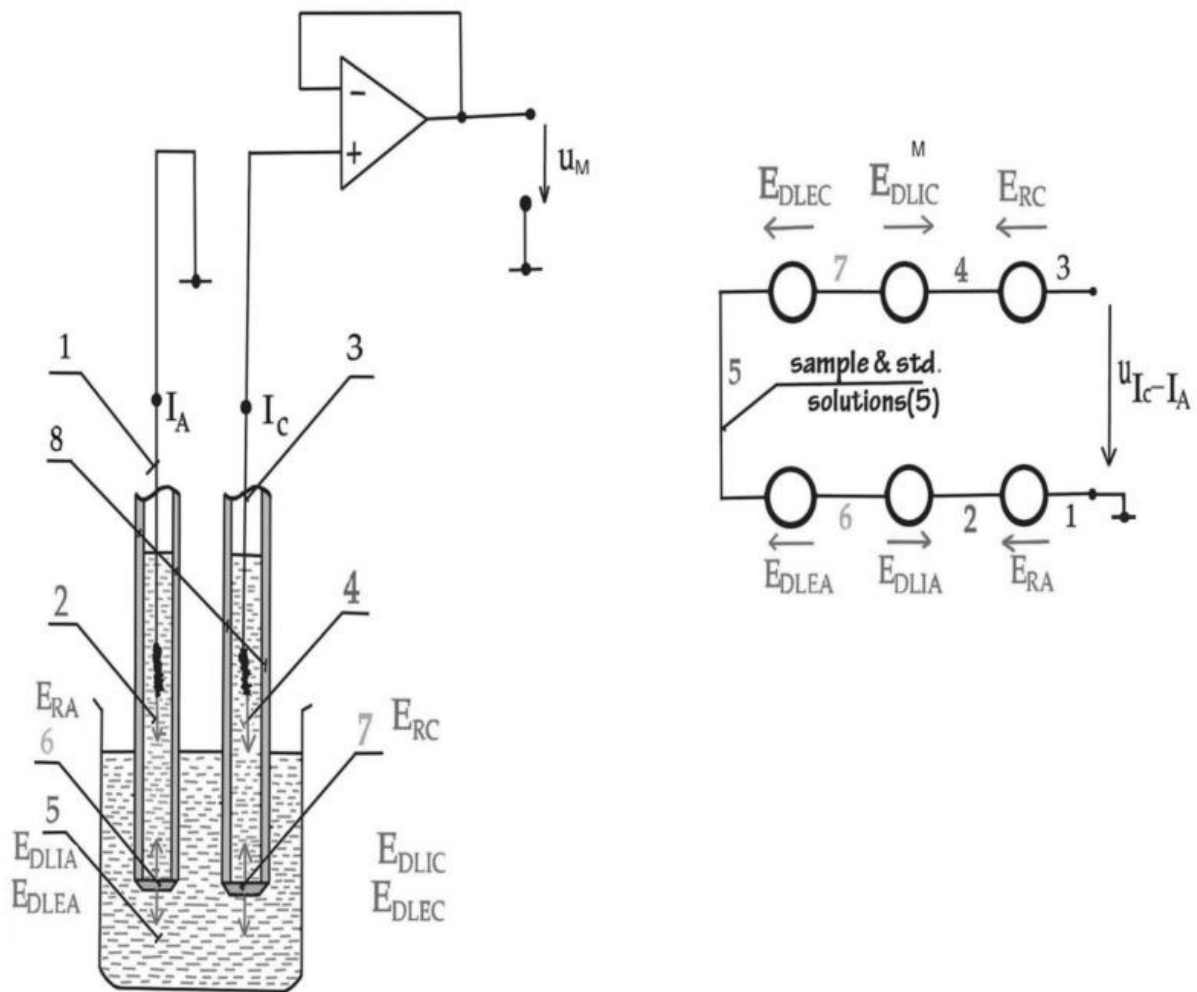
A Nemzeti Kutatási Fejlesztési és Innovációs Alap által meghirdetett 2018-1.1.1-MKI pályázatán 00261 számon nyertes projektünk célja két önálló, de a fent említett megegyező célt szolgáló találmányunkat hasznosító, összesen négy különböző, elektrokémiai elven működő, vizes oldatok elemzésére szolgáló online készülék prototípusának kifejlesztése.

A találmányok alapvető célkitűzése a jelenleg használatban lévő berendezésekhez viszonyított, a megszokottnál lényegesen nagyobb mérési stabilitás elérése, ami a gyakorlatban lényegesen ritkább újraindítást (legalább 3...5-ször hosszabb kalibrálási ciklusidőt) és egyúttal nagyobb elérhető mérési pontosságot biztosít.

A fejlesztés eredményeként javul az ilyen berendezések megbízhatósága, az egyik találmány alkalmazása esetén ráadásul a detektálási küszöb is csökken, az elérhető mérési pontosság és a mérés stabilitása lényegesen javul, ezzel pedig az újraindítások gyakorisága is csökken (ami az esetek döntő többségében a manuális beavatkozások számának jelentős csökkenését eredményezi).

A kutatás-fejlesztési projekt kitűzött célja konkrétan négy különböző online készülék prototípusának kifejlesztése, amelyek közül kettő az egyik, kettő a másik találmányt hasznosítja. Mindkét készülék-páros közül az egyik kifejezetten nyomelemzési célokat szolgál, a másik általános ipari alkalmazástechnikák keretében hasznosítható.

1. találmány: Vonatkozási elektród nélküli, ellentétes polaritású ionokra szelektív elektródpáron alapuló direkt potenciometriás iker-mérőcella. A két szembe-kapcsolt indikátor elektród alkalmazása következtében az ilyen mérőcellák az eddig elérhető képest alacsonyabb koncentráció tartományban is képesek mérni. A találmány rövidített megnevezése: Mérés eljárás anion-kation pár együttes mérésére ion-szelektív elektródokkal.

1. Anion-szelektív indikátor elektród belső referencia elektródja
2. Anion-szelektív indikátor elektród belső referencia oldata
3. Kation-szelektív indikátor elektród belső referencia elektródja
4. Kation-szelektív indikátor elektród belső referencia oldata
5. Minta-, vagy illesztéshez használt standard- oldatok
6. Anion-szelektív membrán, PCV, szilikon, vagy kristály, illetve üveg
7. Kation-szelektív membrán, PCV, szilikon, vagy kristály, illetve üveg
8. Hordozó (inert üveg, vagy műanyag)

A helyettesítő kép jelmagyarázata:

E_{RA} és E_{RC} : az anion-szelektív és a kation-szelektív indikátor elektródok 1 és 3 belső referencia elektródjainak felületén fellépő kettősréteg potenciálok

E_{DLIA} és E_{DLIC} : az anion-szelektív és a kation-szelektív indikátor elektródok 6 és 7 membránjai belső (referencia) felületén fellépő kettősréteg potenciálok

E_{DLEA} és E_{DLEC} : az anion-szelektív és a kation-szelektív indikátor elektródok 6 és 7 membránjainak külső, az 5 minta-, vagy az illesztésre (kalibrációra) használt standard-oldatokkal érintkező felületén fellépő kettősréteg potenciálok

$E_{DLEC} - E_{DLEA} = E_x$: a tulajdonképpen két hasznos jelforrás feszültségjeleinek összege (A két jel különbsége ellentétes polaritásuk miatt összeget jelent.)

U_M : mérőjel

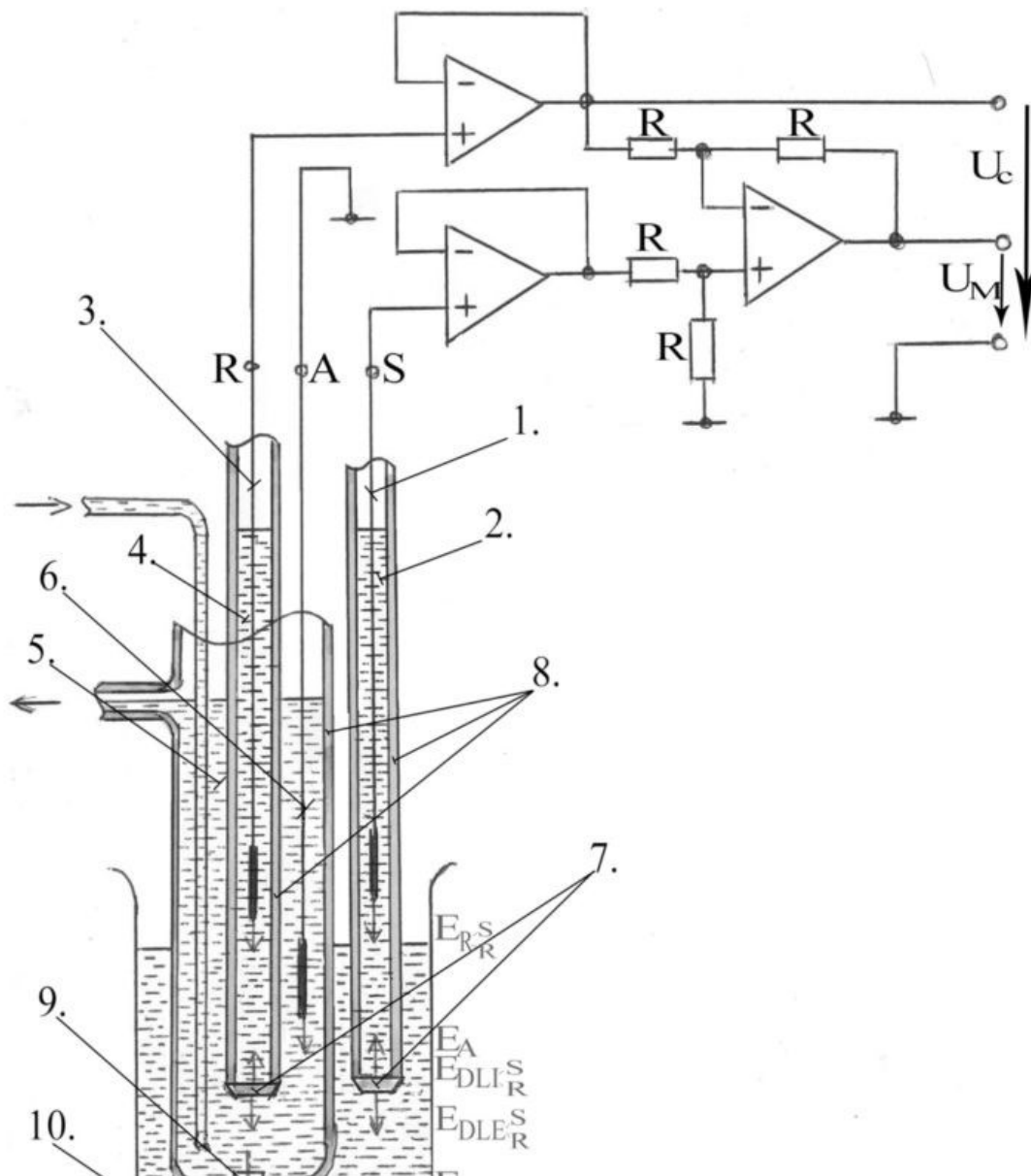
2. ábra

A. Turbinavíz Tisztaság Monitor: A hőerőművi turbinavizek tisztaságának monitorozására szolgáló folyamatos nyomelemző mérőberendezés. Mérési elv: egymással szembekapcsolt Na^+ és Cl^- ion-szelektív elektródokon fellépő potenciál különbség mérése hagyományos vonatkozási elektród használata nélkül, átfolyó termosztált mikro-mérőcellában. Lehetővé teszi nagytisztaságú vízmintákban az ion-szelektív elektródokon alapuló elektrokémiai mérés technika nyomelemzésre történő egyszerű felhasználását, a kimutatási szint csökkentését, azzal a további lényeges előnnyel, hogy a készülék konstrukciója a jelenlegi ilyen célú készülékekénél lényegesen egyszerűbb és olcsóbb.

A hagyományos vonatkozási elektród használatának elkerülésével biztosítja az ilyen funkciójú analizátorok stabilitásának lényeges javulását. A készülék az 1. találmányunk (Mérési eljárás anion-kation pár együttes mérésére ion-szelektív elektródokkal) egyik lehetséges hasznosítása.

B. Vonatkozási Elektród Nélküli Online Ionpár Analizátor: Normál ipari koncentráció tartományban só-, sav- és lúg-tartalmak mérésére szolgáló berendezés, ugyancsak szembe kapcsolt anion- és kation-szelektív elektródokkal, vonatkozási elektród használata nélkül, tiszta egy-komponensű vizes oldatokban. A mérés technika soha nem látott stabilitást biztosít az egy komponensű só-, sav- és lúg-oldatok koncentrációjának mérését és/vagy beszabályozását biztosító mérőrendszerek esetében. Ez a készülék is az 1. találmányunk egy másik lehetséges hasznosítása.

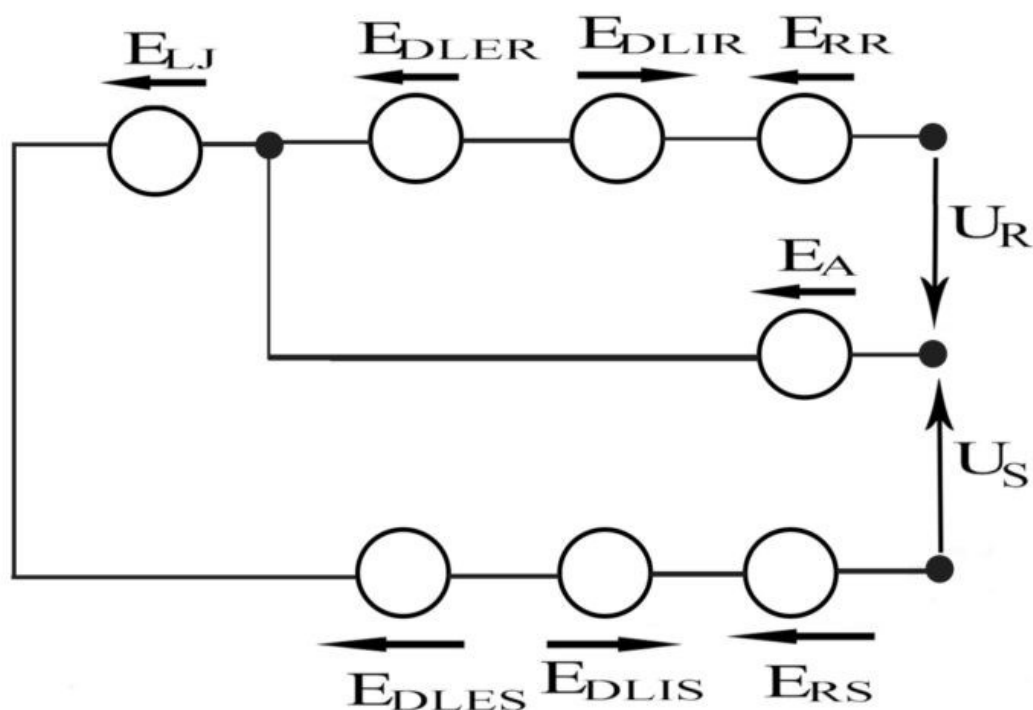
2. találmány: Hasonló felépítésű, azonos ionra szelektív elektródpáron alapuló direkt potenciometriás differenciál-mérőcella folyamatosan ellenőrzött és szükség szerint helyreállított vonatkozási elektród potenciállal. A találmány rövidített elnevezése: Speciális differenciál mérőcellán alapuló mérési eljárás a vonatkozási elektród potenciál-csúszásának mérés közbeni kompenzációjával.

1. Internal reference electrode of the indicator ISE	7. pH or other ion-selective membranes
2. Internal reference solution of the indicator ISE	8. Carrier glass (or plastic)
3. Internal reference electrode of the reference ISE	9. Diaphragm
4. Internal reference solution of the reference ISE	10. Sample solution
5. External reference/standard solution of the reference ISE	U_m : measuring signal
6. Auxiliary electrode with both „solution ground” and „SENTINEL” functions	U_s : reference electrode monitoring signal

Figure 1.

A mérőcella sztatikus elektromos helyettesítő képének jelmagyarázata:

- E_{RS} és E_{RR} : az 1 ion-szelektív indikátor és 3 ion-szelektív vonatkozási elektródok belső referencia elektródjainak felületén fellépő kettősréteg potenciálok
- E_A : a 6 segédelektrod felületén fellépő kettősréteg potenciál
- E_{DLIS} és E_{DLIR} : az 1 ion-szelektív indikátor és 3 ion-szelektív vonatkozási elektródok 7 pH/ion-szelektív membránjai belső (referencia) felületén fellépő kettősréteg potenciálok
- E_{DLES} és E_{DLER} : az 1 ion-szelektív indikátor és 3 ion-szelektív vonatkozási elektródok 7 pH/ion-szelektív membránjai külső felületén fellépő kettősréteg potenciálok

($E_{DLES} \equiv E_x$:

a tulajdonképpeni hasznos mérőjell!)

E_{LJ} :

a 3 ion-szelektív vonatkozási elektród 9 diafragmáján a koncentráció gradiens következtében fellépő diffúziós potenciál.

2. ábra

A. Nagy Tisztaságú Vízminták pH-mérője: Ez a prototípus lehetővé teszi a nagy tisztaságú vízmintákban a folyamatos és megbízható pH mérést, monitorozást egy termosztált átfolyó mikro-térfogatú differenciál pH-mérőcellával, a vonatkozási elektród funkciót betöltő pH-elektrod referencia puffer oldatának szükség szerinti teljesen automatikus megújításával. Ez a készülék a 2. találmányt (Speciális differenciál mérőcellán alapuló mérési eljárás a vonatkozási elektród potenciál-csúszásának mérés közbeni kompenzációjával) hasznosítja.

B. Nagy Stabilitású Online Differenciál pH/Ion Mérő: On-line pH vagy ion-koncentráció mérő normál ipari tartományokban történő hasznosításra, szabadalmaztatott speciális differenciál mérőcellával, a vonatkozási elektród funkciót ellátó pH- vagy ion-szelektív elektród potenciáljának folyamatos ellenőrzése mellett a referencia oldat szükség szerinti teljesen automatikus megújításával. Ez a készülék ugyancsak a 2. találmány mérési elvét hasznosítja.

Bármilyen felmerülő kérdése esetén forduljon hozzánk bizalommal!

Lambda-Elan Kft.

www.lambda-elan.hu

www.titráló.hu

1041, Budapest, Nyár u. 130.

Telefonszám: 06-1-200-5111

E-mail cím: lambda.elan.kft@gmail.com
info@lambda-elan.hu